National Library of Israel
Doar Hayom - דאר היום, 29.06.1928, page 6

מבעד למסוה

(השעורים בהשתכלות)

משל למה הדבר דומה? — לפ מ ל כ ו ר ת" של פ"לינא בן השמים וה שמש, שהיה חוק לדינא כב־שר ודם פשוט אלא שהעמידו עליו אחד המנדרינים להתבונן אל כל מע־שיו ופעולותיו ולרשם אותם בספר לזכרון. ולאחר מות המלך היו פות־חים את ספר הזכרונות וקוראים לפני העם את כל אשר עשה המלך בימי היותו. מה מעשיו הטובים והרעים למען ידעו ויזכרו לדורות.

פעם נכשל המלך בדבר עברה. קרא לפניו את הסופר ודרש מאתו לבלי לכתב את מעשהו זה בספר. נפל המנדרין אפים ארצה ואמר: „פקר דתך המלך שמרה רוחי, אבל מה לעשות, אדוני המלך ומן השמים נג־זר עלי לעמד על המשמר ולרשם את כל מעשיך מטוב ועד רע בספר הזכ־רונות?..

— „ספר הרכילות!" — קרא המלך בזעם.

— אף דברים אלו יהשמו ב„ספר הרכילות" שלי, — ענה המנ־דרין למלך והשתחוה לפניו אפים ארצה.

ומה לעשות, רבותי, וגם עלי נגזר לעמד על המשמר ולהתבל אל כל מעשיהם ההגונים של „בני השמים" ובני „הארץ" שלנו כדי לספרם לכם בשעורי בעש„ק? מה לעשות, חביבי, אם יש עין רואה ואזן שומעת לר' עזמות ולתלמידיו ומעשיהם בפנ־קסי הקטן נכתבים?

ואם גם יבאו כל מלכי „טג ומגוג" שלהם בדברי „זעם" ויאמרו להשתיקני ולהחניקני, אף דבריהם אלו ירשמו לדורות ב„מדור הרכילות" של יום ו'...

* * *

נקח נא, לדוגמא את משתה „הארץ", שנערך בשבוע זה בתל־אביב לכבוד יובל־העשור שלו.

לא אספר לכם, כמובן, את דברי ה ר כ י ל ו ת, שנשמעו אפילו בש־עת המשתה ובקול רם כנגד „היובל" הזה. דורשי „רשימות" מצאו, למשל כי מלאו רק תשע שנים הגונות לעתון התל־אביבי הזה, אלא שצרפו למנין עוד שנה אחת — שנת „בינה" — של העתון „חדשות הארץ" ממצרים, וזכו, מן ההפקר אך ורק מפני כי במקרה נקרא עליו שם „הארץ".

אבל, אגלה לכם בלחישה כי אנ־שי „דאר היום" מתכוננים אף הפע לחוג אי„ה מיד לאחר חזירתו של בן אבי ירושלמתה, לא את יובל העשור של העתון אלא את י ו ב ל ל־ת ח־כ י ש ים שלו..

והחשיבה, רבותי, הוא פשוט מאד: עשה שנים כמעט ל„ארי־היום" ואליהן הילמיו לצרף גם את „ה י ו ם" ל„ציצא ד„ר י. ל. קנטור לפני ארבעים שנה בפטר־ברג (בתור הקדמה ל„דאר היום"), והרי לכם סימא"לן של חמשים שנה אגולות והגונות.. ובדי להשלים את החשבון, יצרפו אולי ל„היום" גם קצת מ„המחר" של אבינדור המאירי ויצא חשבון צדק והגון מאד..

* * *

ואולם עיקר כוונתי בזה היהה לספר לכם קצת „דברי רכילות" מה־משתה הגדול כלומר: סודות מן החדר, שנגלו לי מפה לאזן ע„י אחד מתלמידי החשובים, עד ראיה ושמיעה שזכה לחיות בין המוזמנים המאושר־ים במשתה אחשוורוש והיודע מכל הנעשה והנשמע בשער המלך..

אחרי הדרשות הארוכות וביחוד אחרי מנאמו הגדול והחשוב של ד ר ו י א נ וב. הרגיש הקהל וב־ראשם המשורר הגדול כי הגיעה השעה למתח קו תחת רשימת הנואמים. ואו־לם ברשימה זו נשארו עוד שלשה: ד„ר רוזנבוים מליטא, ד„ר ברוך מתל אביב ואחרון אחרון חביב — סילמן, שנרשם ראשונה ונשאר לאחרונה כב־על הפטרה.

התחילה „פוסטה מעופפת" בין היו„ר ובין העסקנים־הסדרנים וש־אלו זא„ז: מה יעשה לנואם האח־רון ואשר הקהל רוצה להפטר מנאומו? והנה נפל המשורר הגדול על המצאה קטנה, ולאחר שגמר דרויאנוב את דרשתו שהאריך הפעם כישום מה, הכ־ריז ואמר: מפני רוב הנואמים ומפני שהלא רצבורא אני סוגר את חרשימה ומציע לשלשת הנואמים הא־חרונים שישמיעו לנו את דבריהם אי„ה ב י ו ב ל ה ב א...

הצעה זו נתקבלה בהתלהבות גדולה פה אחד, חוץ מפה אחד שנש־אר פעור ומבלי דבור, פיו של בעל הקטטה..

ד„ר רויזנבוים מליטא, זה הדיפ־לומט הזקן—שזוכר אני אותו מלפני 25 שנה בימי הקונגרס האחרון של הרצל בחיותו בראש הנואמים מרוסיה ושלג עוד טרם ירד אז על ראשו — העמיד פנים שוהקות. לגולו הרע ותו־דה בקצרה למשורר הגדול על „הד־היה" הזו, שהיא מחייבת אותו להיים ארוכים עד היובל הבא. כל הקהל פגש את דברי הזקן בתרועת כפים לאות אהדת גמורה לנואם הזה שלא נאם...

ד„ר ברוך אמר בקצרה: „ברוך שפטרני!"

ואחר בלות המשתה נגש המשו־רר לסילמן ואמר לו באידוניה: אכן יש לך מזל, ידידי, ש ה צ ל ת י ך מנאום... והעיר אחד הליצים מן הצד: ריוח! והצלה יעמד „ליהודים" ממקום אחר...

ואולם אם הסוף טוב — הכל טוב:

כשכלה דרויאנוב את נאומו הג־דול, נגש אליו הנסכן ואמר לו בתר־עמת ובמשיכת הדברים, כדרכו:

— „ל — מה הא — ר — כת כל־כך כנאו — מ — ד „?...

* * *

ובגליון המשתה של „הארץ" מיום א', שבוע זה, קראנו לאמר:

„פ ע ו ל ו ת י ו ש ל ה ו ע ד ה פ ו ע ל ה ע ר ב י", ומתחת ל„ראש" הזה נאה סדרת הגונים שינוגנו במגדל דוד ע„י המשטרה הירושלמית: ולצום, מר־שים וכיו„ב.

זו היתה, בנראה, השפעת המש־ח והשתיה ב ר ת העורך על האחשתרנים והסדרנים ההגונים, עד שלא ידעו בין ה„מוסיקה" החדישה של חיעד הבועל הערבי ובין המוסיקה האנגלית של המנגנים העברים ב„ש־מרי הערבית שלנו...

* * *

ומכיון שאנו מדברים בועד הפו־על הערבי. נזכרתי בעוד קוריוז אחד הגון, כלומר, בעוד קוריוזים אח„ים שמצאתי ב„הארץ" בשבוע זה.

ה„קוליגה" הגדול שלי מר „גוג ומגוג" מתאונן מדה על „דאר היום", שהוא מעתיק את כל ידיעותיו ופיל־טוניו מ„הארץ" — אעפ„י שיש לנו „ריפורטר" הנכנס לכל ההורים והס־דיקים, שאינם ידועים לא רק למודיע של העתון הה„א אלא אפילו לר' עזמות בכבודו ובעצמו — והנה קרא־תי ב„הארץ" מיום א' שבוע זה, גליון המוכן לפורעניות את רשימת ההברים שנבחרו לועד הפועל הערבי. לפי המ־ציות ושמות הנבחרים בצדם.

בסוף הרשימה בא שם העיר ע כ ו ! ועל ידה נרשמו ארבעה שמות „נבחרים אעפ„י שבאמת נבחרו רק שנים.

ואיך בא העתון ההגון לטעות־גויים זו?

והסיבה היא פשוטה מאד: הב־חור מ„דאר היום" העתיק ביום הה מישי את רשימת ה נ ב ח ר י ם ושם נרשמו על יד העיר ע כ ו שני נבחרים ועל יד שם המקום „ג'ר־מאעין" (כפר גדול סמוך לשכם) עוד שני נבחרים אחרים, ובמקרה ה ש־מ י ט הבחור דנן את שם המקום האחרון „ג'מאעין" וצרף בטעות את שני הנבחרים שלה לעיר עכו.

והנה בא „הארץ" והעתיק לבח־רתו או שלשה ימים אח„ב מ כ ל ה ב מ כ ל ה מ„דאר היום" את כל הר־שימה, על ראשה ועל קרבה ועל כר־שיה, עם ה ט ע ו ת של הבחור מ„דאר היום", ולא מצא אפילו לנחוץ להזכיר את הדבר בשם אומרו, כמנהג גוברא עתונאין הגוטאין...

אמנם מוותרים הם על „הקולי־גיאליות" של „דאר היום" אבל לא על ה„כרוניקיאליות" והקורספונדיאר־ליות" שלו. איך אומר הגוי האנטיש־מי? — „היהודי הוא „טרפה" אבל הרכוש שלו הוא כשר...

***

ואם מעט לכם זה, הרי עוד עובדה שניה:

ב„דאר היום" גליון רי„ט מיום ד' — ב, תמוז, נתפרסמה כתבה כסופרנו מר א. א. חן ע„א עדתי התנפלות על שומרי השדות באילת השחר. המאמר מתחיל כך: באור ליום רביעי, כ„ו סיון, הרגישו שומרי השדות יכו' וכו'.

והנה ב„הארץ" מיום ב' — ז, תמוז, כלומר: חמשה ימים א ח ר ב ד, הופיעה אותה „הקורספונדנ־ציה", כביכול, תחת הסעיף „מצפון הארץ" בשם „התנפלות ערבים על השומרים היהודים באילת השחר", רק בשנויים אחדים זעיר פה זעיר שם ובסרוסים רבים, כדי שלא יכירו את מוצאה ומולדתה...

ובעתון ההגון נכתב כך:

ביום רביעי (במקום אור ליום רביעי) שעבר (חסר התאריך), הר־גיש שומר השדה (בלשון יחיד במקום לשון רבים) וכו' ובו, עד נמויא. ויו־צא איפוא לפי „הארץ", שהדבר קרה ב„ליל הרביעי שעבר", כלומר: ביום ב' תמוז — יום שבו נתפרסמה כבר הידיעה בדאר היום..

והחתיכה גופא מעידה על הד־עתקה ההגונה: פופונו הנתם א. א. חן, באות א' והמעתיק מ„הארץ" הבא אחריו הותם בצדק ב. ב—ו, באות ב'...

ואם גם זה לכם מעט, הרי עוד עובדא המציינת את רב ה„הגונות" של חתן היובל בת„א:

ביום החמשי העבר, למחרת יום הכנסת הערבית בעירנו נזדרז „הא־רץ" להודיע את כל הפרטים בשב „שליחנו המיוחד" — ר. מ. והנה בו ביום בא ה„דבר" וגלה את הדבר ברבים כי את הפרטים שאב מה„ג'א־מעה אל־ערביה", מפני שלא נתנו לסופר „הארץ" ולסופרו להכנס לכנסיה...

והאמת היא, כי נכנס רק מי־דיעו של „דואר היום" וקבל את כל הפרטים שהדש מהם.

ואחרון אחרון חביב:

ביום שלישי זה הופיע ב„הארץ" פיליטון אריך ושטוח על שני עמודים גדולים בשם „הבישוף הראשון בירו־שלים — מימר".

מיד פתחתי את כו„ד „דאר היום" משנה זו ומצאתי בו את הפיליטון הזה בשמו „הבישוף הראשון בירושל־ים — מימר", שנתפרסם בגליון קב„ג יום א' כ„ה ניסן תרפ„ח בקשר עם ועידת המסיתים בירושלים, אלא שב„הארץ" שכחו משום מה להוסיף את שם המתרגם מר ב ר ר ה א ר.

והנה ידוע לכל וביחוד לגוג ומגוג כי דאר היום מעתיק אפילו את „פיל טוניו" מ„הארץ" וחלילה לנו להשיר אף רגע בעתון ההגון, שיעתיק את הפיליטון שלו על „הבישוף המימר בירושלים" מ„עתון הירושלמי". בטוח אני כי דאר היום העתיק גם את הפי־ליטון הזה מ„הארץ", ואולם השאלה נשאלת: איך ידע „דאר היום" לפני שלשה חדשים מה שיתפרסם אח„ב „בהארץ"? ואיך ידע להעתיק מלה במלה את דברי הפיליטון וידע לפר־סם גם את שם המחבר שרצה העתון הת„א לשמר בסוד?...

רק לעתונים ההגונים הפתרו־נים!

התקצ„ט עובדות ומעשים כאלה יכול אני להביא לגג ומגוג עד כדי למלאות בהם עתון שלם, אלא שאני מסתפק הפעם בארבעה אלה: ולע„ע נאמר ל„קולינים" ההגונים שלנו: את הפסוק הידוע: טול קורה מבין עיניך...

*

ובכל זאת, האו מה בין בני לבן חבי!

הם, הגויים מבני דודנו, קראו לאספת הנבחרים שלהם ל י ו ם א ח ד ובמשך שעות אחדות, ב„ש־מע ישראל" אחד, גמרו את כל העסק, שלחי תלגרמים לכל קצוי ארץ ו„מע־באלאמה".

ואצלנו — הלא נאום הפתיחה בלבד נמשך באספת הנבחרים יותר מיום אחד והנעילה — אוי, הנעילה! — נמשכת עד אור הבקר!...

אצלם — מרגן, ומואב דעבדו קר־בותא השלימו פתאם ביניהם כנגד